

**ODŠKODNINSKA ODGOVORNOST ČLANOV
ORGANOV VODENJA IN NADZORA
GOSPODARSKIH DRUŽB IN PRAVILO
PODJETNIŠKE PRESOJE
(*BUSINESS JUDGEMENT RULE*)**

Izr. prof. dr. mag. Nataša Samec Berghaus

Portorož, 19. maj 2016

BJR

- V ZDA se je razvil v sodni praksi
- Principal/agent konflikt

Prof. **Lyman P. Q. Johnson**

Washington and Lee University, School of Law

“... one of **the least understood concepts** in the entire corporate field.”

Prof. **Bayless Manning**

bivši dekan Stanford Law School

„Some people are fortunate since they have never heard of the Business Judgement Rule.”

NAMEN BJR

- Spodbujanje tveganih odločitev (safe harbour)
- Pravilo BJR preprečuje sodiščem presojo poslovnih odločitev (hindsight bias)
- Ponuja kriterije za presojo poti do poslovne odločitve
- Spodbuda sposobne, da sprejemajo vodenje
- **SODIŠČE NAJ V FORMALNEM SMISLU ZGOLJ PREGLEDA ZAKONITOST SPREJETJA ODLOČITVE**
- PROBLEM TUDI "IZVEDENIŠTVA", ČE BI SE PRESOJALE PODJETNIŠKE ODLOČITVE – TAKO KOT JE Z VIDIKA ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI V ZDRAVSTVU

He refused to apply the
business judgment rule, so
now I get eternal judgment.

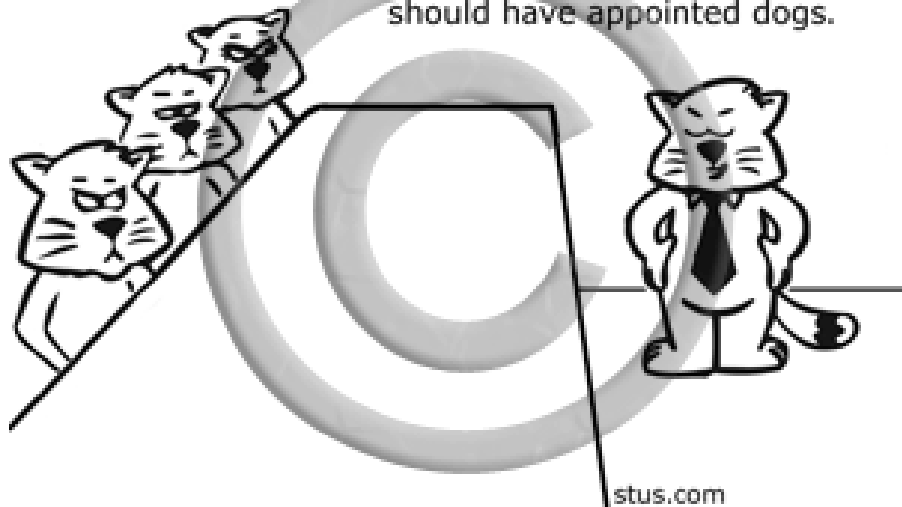
Dobijo plašč “**Supermana**”?

Kdaj morajo dati odgovore?

If the equity owners wanted a totally loyal board, maybe they should have appointed dogs.

ELEMENTI PRAVILA - PREDPOSTAVKE

- **PODJETNIŠKA ODLOČITEV** – ni pravno vezana odločitev
- **RAVNANJE V DOBRO DRUŽBE (FIDUCIARNA DOLŽNOST) – INTERES DRUŽBE**
- **RAVNANJE NA PODLAGI PRIMERNIH INFORMACIJ (DUE CARE)**
- **RAVNANJE V DOBRI VERI (GOOD FAITH) – NIMA POSEBNIH INTERESOV IN TUJIH VPLIVOV**

RAVNANJE NA PODLAGI USTREZNIH INFORMACIJ?

PRAVNI TRANSPLANTAT

- RECEPCIJA PRAVILA: prvo Avstralija (1999), nato Nemčija, Portugalska, Romunija, Češka, Hrvaška, Srbija in od 1.1.2016 tudi Avstrija
- Poskus na ravni **EU** v okviru direktive o prevzemih ni uspel
- POMEMBNO RAZLIKOVANJE MED ORIGINALNIM BJR IN NJEGOVO "PRILAGODITVIJO" V KONTINENTALNI SISTEM:
  - V ZDA mora delničar izpodbiti **domnevo** BJR
  - v kontinentalnem sistemu (Nemčija, Avstrija) člani **dokazujejo elemente BJR** (neizpodbitna domneva), da se razbremenijo
    - V Nemčiji kritizirano, ker naj bi šlo v "prazno":
      - Naj ne bi predstavljajo olajšanja dokazovanja za člane organov ,
      - Prav tako pa ni "postrožitev" v povezavi z delničarskimi tožbami

KAKO PRAVILO (BJR) UMESTITI V SLOVENSKI SISTEM ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI ČLANOV ORGANOV?

Ali je pravilo (ki pri nas ni pravilo) možno učinkovito uporabiti brez spremembe zakonodaje?

Poskus uzakonitve pravila z ZGD-1I:

“Ne gre za kršitev dolžnosti ravnanja s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika, če je član organa vodenja ali nadzora smel pri sprejemanju podjetniške odločitve razumno domnevati, da ravna na podlagi primernih informacij in v dobro družbe.”

? maneverskega prostora članov organov

PREDPOSTAVKE ODŠKODNINSKE OBVEZNOSTI ČLANOV ORGANOV

- **PROTIPRAVNOST RAVNANJA**
- **(NEDOPUSTNA) ŠKODA**
- **VZROČNA ZVEZA**
- **ODGOVORNOST/KRIVDNA** – PREKO UPORABE
STANDARDA SKRBNOSTI “OBJEKTIVIZIRANA” – KAKO BI
MORAL POSAMEZEN ČLAN RAVNATI GLEDE NA
PRIČAKOVANO RAVNANJE PRIMERLJIVEGA
STROKOVNJAKA V ENAKIH OKOLIŠČINA

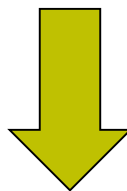
PROTIPRAVNOST IN ODGOVORNOST STA POVEZANI –
RAZVIDNO Z VIDIKA DOKAZOVANJA NJUNE VSEBINE
(OBRNJENO DOKAZNO BREME)

263. člen ZGD-1

- Osrednja določba glede članov organov
- **Dvojna funkcija** pravila:
  - Določa dolžna ravnanja članov O – **GENERALNA KLAVZULA**
    - Vodenje družbe (dolžnosti iz zakona, kodeksa, pogodbe...)
    - Skrbnost “vestnega in poštenega gospodarstvenika” je standard strokovnjaka iz OZ
    - dolžnost zvestobe družbi
  - Postavlja kriterije za ugotavljanje odgovornosti, in sicer:
    - Zahteva se pošteno in vestno izpolnjevanje dolžnosti (2. odst. 263. člena ZGD-1)

TEZA glede ustrezne razlage uporabe BJR v slovenskem pravu

- BJR je lahko v okviru koncepta pravil slovenske odškodninske odgovornosti članov razbremenilni razlog, ker:
  - so razlogi za razbremenitev odgovornosti opredeljeni kot **generalna klavzula** in ne taksativno

**UPOŠTEVATI JE MOGOČE VSAKRŠEN DOKAZ O POŠTENEM
IN VESTNEM IZPOLNJEVANJU DOLŽNOSTI**

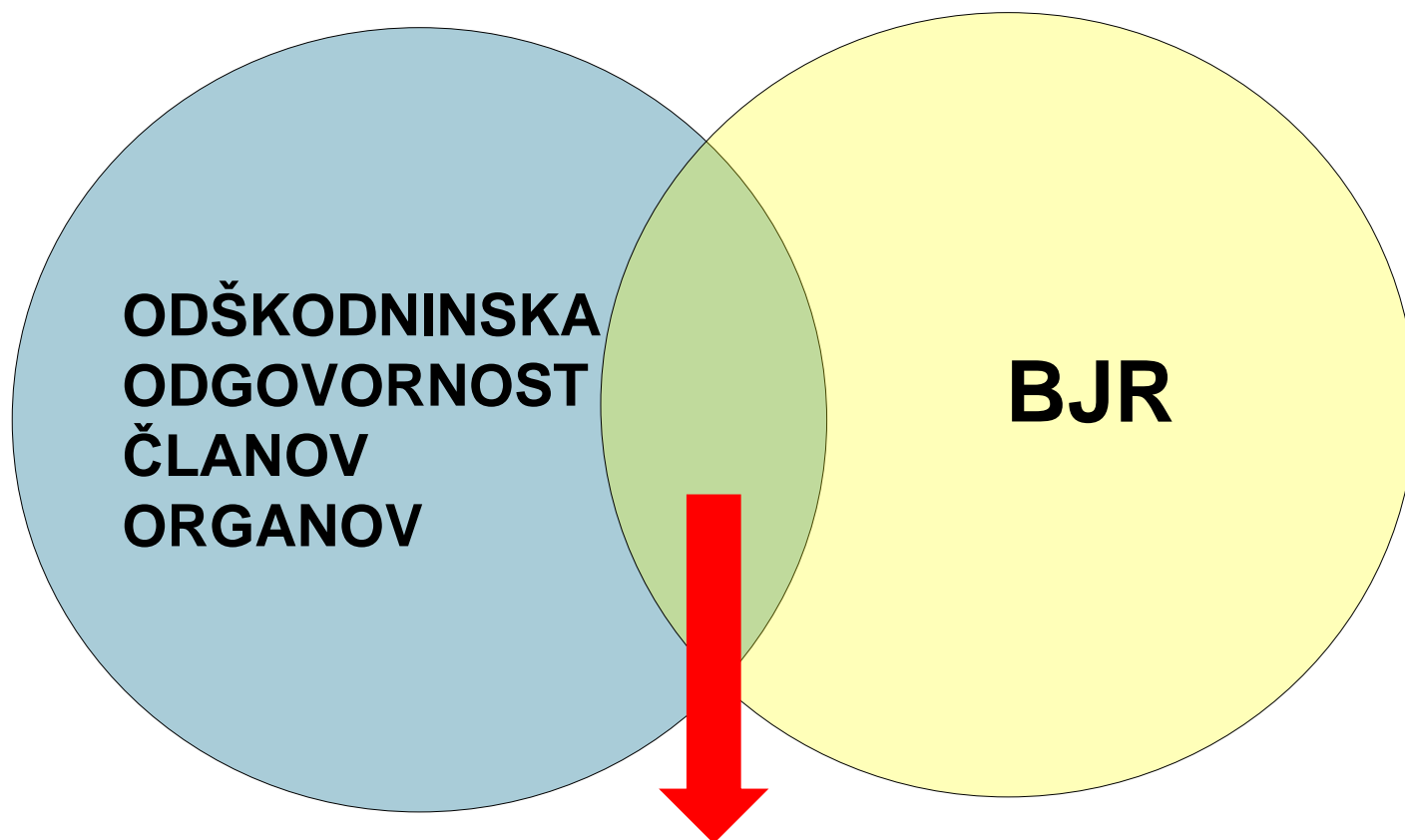
BJR VS. SKRBNOST

Kakšna je relacija med pojmomoma?

- “pravilo” podjetniške presoje
  - ni samostojni standard v slovenskem pravu in
  - ni pravilo
- Potrebna je ustrezna razlaga v okviru standarda skrbnosti – razlaga v smislu ali so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti
- je standard skrbnosti strožji?
- je BJR konkretizacija skrbnosti pri podjetniških odločitvah?
- pomeni omejitev/razbremenitev odgovornosti /nižjo stopnjo skrbnosti?
- zgolj smernice za presojo dolžnih ravnanj?

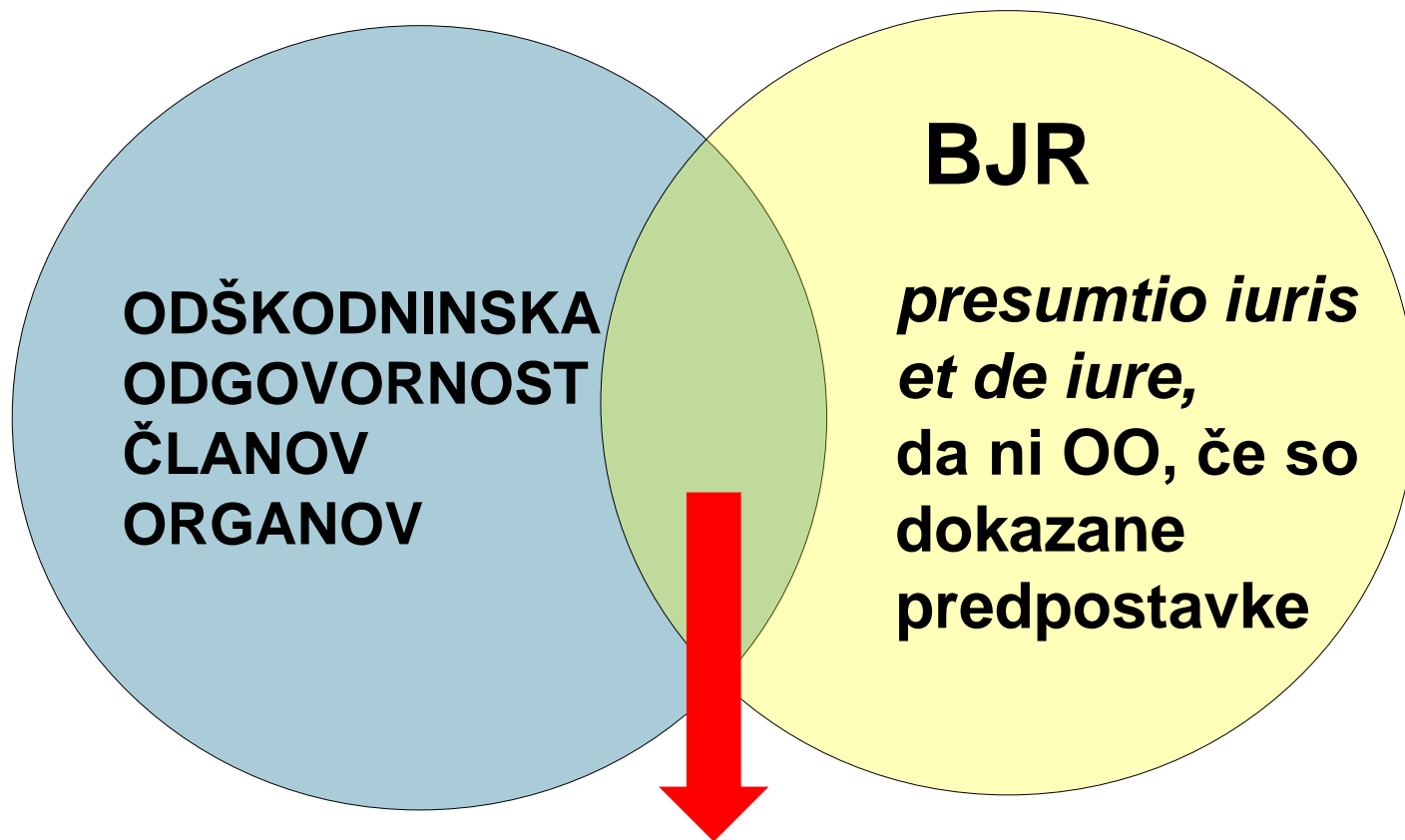

Kakšna je korelacija med pojmom OO in BJR?

**NISO IZPOLNJENE PREDPOSTAVKE BJR
ALI OBSTAJAJO DRUGI RAZLOGI ZA RAZBREMENITEV?**

Kakšna je korelacija med pojmom OO in BJR?

ČE niso izpolnjene predpostavke iz BJR, ne gre za neizpodbitno domnevo, da je bila kršitev dolžnega ravnanja!

HVALA ZA POZORNOST